

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 37.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest avsláttur í prisinum.

Leygardag hin 15. septbr. 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brevsvarnarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Eitt slag í andlitið á tí minna manninum.

Ikki eitt mukk frá kommunistinum, tá ið sjálvstýris-menn og sambandsmenn háls um háls skerja minnamansins rættindi.

Javnaðarmenn hava ofta funnið at tí órættvísa í, at rætturin til at velja til kommunalval skal vera treytaður í skattabælingini. Teir hava haft tað frammi á tingi um at fáa lógina broytta, so hesar órættvísu treytirnar falla burtur. Eingin rættvísir maður dugur at skilja, at tað skal vera torførari at koma til kommunuval enn til lögtings- og fólkatingsval. Og hvussu kunnu teir skilja tað. Tað er jú ein kennsgeringur, at hesar treytir hjálpa einki viðvíkjandi skattabælingini. Hevði tað verið so, at missurin av valrættinum kvittaða fyri skattin, var tað ein meining í at halda uppá skattatreytirnar. Men tað er ikki — menninir hefta líka fast við skattin, annað hvørt teir hava mist valrættin ella ikki. Teir missa valrættin og fáa pantifátan á kroppin sum högg omaná högg og megu betala væl meiri aftrat, alla pantifátans útreiðslurnar plus straffirentur. Men hetta rakar ikki afturhalds-flokkarnar, sjálvstýrið og sambandið. Hesir flokkar royna við øllum kreftum at verja hvønn einasta framfjáring hjá teim múgvandi. Teir hava tí verið hart fmóti at broyta lógina, so at skattatreytirnar til kommunuval falla burtur.

Við seinasta val hendi tað, at javnaðarmenn gjørdi Føroying-um tað greitt ígjøgnum hetta blað, at ifylgju amtmansins útlegging av lógini høvdu øll væl-rætt til sóknarstýrisval, bert tey høvdu galdið skattin fyri seinasta ár, uttan mun til, um tey høvdu eldri eftirstøðu, og einhvør veltari hevði rætt til at betala tann part av eftirstøðuni, ið honum lysti. Hann kundi alto koma til kommunukantónið at betala og krevja kvittan fyri seinasta árs skattin, sjálvt um hann ikki kundi betala eldri eftirstøðuna.

Tá ið hetta kom út ímillum manna, at tað var talan um, at lógin kundi fortálkast soleiðis, at skattareglurnar kundi gerast eitt sindur linari, blivu afturhaldsmenninir í øðini. Tað uddi av klagum um at fáa gjørt valini ógyl-dug. Men lóg er lóg. Tingið

kundi ikki erklera valini ógyl-dug, tá ið tey vóru farin fram eftir galdandi lóg, og við sorg í sinni máttu afturhaldsflokkarnir siga klagarunum hetta. Tó, eitt kundu teir troysta teir góðu stórharrarnar við. Teir kundu og vildu seta fram uppskot um at broyta hesa forbistraðu lóg, sum hevði víst seg at innihalda eitt forkarnað óansað hol, sum hevði gjørt, at hon ikki var komin at virka so mein fyri hin minna mannin sum ætlað.

Og uppskotið kom. Nú skal tað ikki umrindast! Hereftir skal eingin, uttan tær og teir, ið hava ráð til at galda allan skattin, hvørt einasta oyra rættstundis sleppa at velja sínar umboðsmenn — ella kvinnur inn í sóknarstýrið. Javnaðarmenn eiga bert ein mann, P. M. Dam á tingi. Tað var givið, at hann mótmælti hesum uppá tað kraftigasta. Hann segði hetta vera

eitt slag í andlitið á tí minni menta,

— tí tað var tann minni menti sum kom at líða við hesar strangu treytir við tað, at hann oftani ikki hevði pening at galda skattin rættstundis. Borgararætturin kom soleiðis at verða tikin frá honum. Uppá minnamansins vegna, úttalaði okkara maður ta vón, at tingmenn tó fóru at vísa seg so frægar, at teir ikki viðtøku hetta framsetta uppskot. Og um tað var viðtikið, hópaði hann, at uppskotið ikki bleiv framt niðri. Allir menn kundu forsvara at forða einum slíkum órættvísi.

Tá ið uppskotið skuldi stem-mast um, reistu báðir afturhaldsflokkarnir seg rorandi ein-igir. Tá ið tað er at skerja rættin hjá tí minna manninum, eru hesir flokkarnir oftast samdir, tá eru øll sjálvstýris- og sam-bandshegg horvin fyri einari kærari hálsfevning. Og kom-munisturin? Hann, sum í sín-um splitbláði prýlar av at re-presentera arbeidarnar, hvar var hann? Ikki eitt orð? Æt-landi hevur hann ikki spurt kapi-talin, ein av teimum trimum «stóru profetunum, sum hann tykist at hava pliktad seg at vera ørindasveinur fyri.

Bestu og biligastu
Sukurvørur
Sukurvørubúsið.

„Okkara“ TOILETSEBER er
droyt, billige, og har den Par-fume, som De synes om.

PRENTSMIDJA B. Z. JENSEN'S
TELEFON 143 TÓRSHAVN TELEFON 143

Nú, ið eg havi fingið eina nøgd av nýggjari akrift, ið er
væl hókandi til øll prentingararbeiðir, so sum **bræverk, kon-voluttar, rokningar, pjeaur, bókur** — kort sagt alt fyritalandi
prentingararbeiði — biðið eg fólk, áður enn tey fara til aðrar
prentamiðjur, at spyrja um pris hjá mær á tilkum arbeiðum.

Við hávirðing
B. Z. JENSEN

Smærri orðar av bygd sendast umgangandi.

Løgtingið 1934.

1. viðgerð.

Lán og garanti fyri Kollafjarðar sókn.

Sóknarstýrið í Kollafirði hevur sent umsókn til tingið um at tryggja tí fyri einum láni uppá 15.000 kr. Hetta lán skal nýtast til at hjálpa kommununi aftur á rættkjøl. Av vegabygging og ymsum øðrum er hon komin á afturhond við at rinda forfallnan avdrátt, rentur og onnur krøv, tilsamans 13.931 kr. 56 oyru. Hesin standur forir við sær, at ellisrenta og annað, ið skal rindast forút fyri statin, ikki kann rindast — og verða so stalt tey neyðar gomlu einki at fáa. Staturin «refundarar» nevniliga bert eftir kvittan fyri goldnan pening.

Framsøgumaðurin Djurhuus refereraði málið. Nevndin hevði ikki hildið seg kunnað gingið umsóknarkommununi á móti, tessvegna hon helt tað vera ov hættisligt. «Konsikvensin» vildu verða, at allar kommunurnar lögdu á lögtingið. Talarin fannst at álíkingini. Hann helt hana vera ta størstu grundina til hin ringa standin. Nevndin, helt hann, mátti ráða lögtinginum frá at «garanterar», men vildi skjóta uppá, at tað skuldi loyvast kommununi at gera eina «yvirreinskomst» við kreditarnar av teirri leysu skuldini um avdráttarlaga betaling. (Tað var fyrr illa!) Samstundis mátti

tað áleggjast sóknarstýrinum fyri framtíðini at álíkna 2000 kr. meir enn í 1934. Uppskotið ljóðaði soleiðis:

- 1) Lagtinget kan ikke yde den ansøgte Garanti.
- 2) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

M. Samuelsen segði seg at vera samdan við framsøgumannin. Hann mátti «beklaga», at tingið einki kundi gera. Men hann kundi ikki ganga fmóti síni samvitsku, sjálvt um Kollafjórð varð hansara valdomi.

P. M. Dam helt, at tað hjálpti einki Kollafjarðar sókn, at biðja tað álíkna meiri. Kommunan hevði stórar eftirstøður — og við eini enn og størri eftirstøðu rindaði hon onga skuld. Tíðirnar vóru ikki til at økja skattin. Leiðin mátti vera at minka um hann, so hann kundi koma inn. Ein og hvør maður, ið hevur sitið í sóknarstýrinum, veit hvussu ræðuliga ringt tað er at fáa skattin. Tað er krepputið, og ráðini eru so út av lagi ring. Løgtingið skyldar at vera lagaligt og hjálpa kommununum at koma so frælt uppundan, at tær í heila tikið kunna arbeida. Tá ið framsøgumaðurin talaði um, at hann var bangin fyri «konsekvensunum», dugdi talarin ikki at fata tað. Menn á tingið kundi ikki vera so innstillaðir, at teir ikki kundu taka støðu til hvørt einstakt tilfelli eftir teim faktisku viðurskiftunum. Teir kundu tá ikki

kenna seg bundnar til at skera alt yvir ein kamb, annaðhvørt viðurskiftini og umstøðurnar talaðu fyri at vera við í summun, men ikki í øðrum tilfellum. Talarin helt, at Kollafjarðar kommunu ikki kundi sigast at stilla størri krav til tingið, enn tingið við rímligheit kundu ganga við til uttan nakrar størri «risiko». Tað var hereftir, ið tingið skuldu taka støðu og ikki eftir tí, at tingmenninir ikki høvdu mót til at siga aðrari kommununi nei fyri «garanti» fyri lán, bert teir vóru gingnir við til at tryggja fyri Kollafjarðar kommunu, og tað uttan mun til, um hin kommunan er so stillað, at umstøðurnar ikki tala fyri, at tingið kann «garanterar».

Tað kundi vera, at álíkningin hevði verið nakað knøpp tey seinastu árin. Men at vísa á tað og biðja sóknarstýrið hækka skattin, hjálpti ikki tí nýggja sóknarstýrinum. Tað kundi ikki rinda øll tey forfallnu krøvini og rokningarnar. Heldur hjálpti tað einki at siga við sóknarstýrið, at tað kann fáa loyvi at ordna seg við kreditarnar. Tað ger ein og hvør skuldnari, men annað er, um hann kann tað við ongum pengum.

Tað er sanniliga ikki stuttligt at taka við, har ið ellisrentakrøv o. s. v. liggja hópað í dunga fyri einum hjá einum tómun kassa.

Iversen helt tað bara vera keðiligt, at tingið ikki kundi hjálpa Kollafjarðar kommunu, ið hevði haft vega- og aðrar vanskelighetir. Men talarin mátti vera samdur við partamenn sínar í, at tingið ikki kundi «garanterar». Tí tað vildi hava sínar fylgjur.

Djurhuus helt við Dam, at hann mátti haft sæð, hvussu standurin hjá kommunum var. Tað hevði ligið á tingborði. Nevndin hevði givið «approbation» til kommununa at ordna seg við kreditarnar, og harvið hevði hon roynt at hjálpt.

P. M. Dam helt, at vóru kommunar so illa staddar — og tað vóru tær tess verri — so kundi tingið sum sagt ikki bera seg undan at hjálpa. Talarin tók í aftur, at hann helt tað vera óbeinansamt móti Kollafjarðar kommunu í hesum tilfelli. Men tá ið teir ærðuð umboðsmenn fyri Kollafjórðu hildu, at tingið einki kundi gera, var tað kanska býttligt av honum at fara tjakið longur út, tí so batti tað einki.

Djurhuus segði frá, at nevndin hevði eina sak fyri um at hjálpa øllum kommunum.